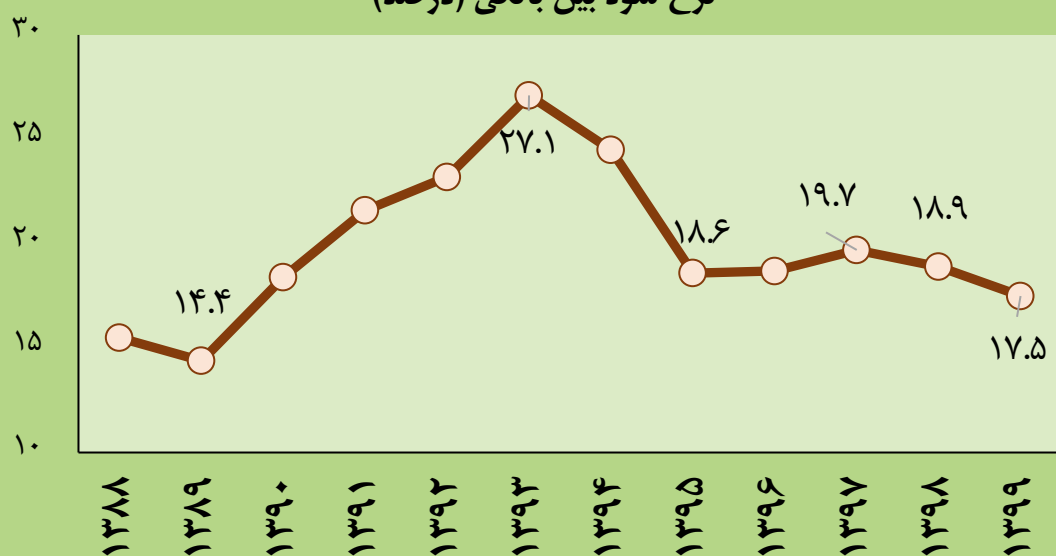

بازار بین بانکی یکی از اجزای بازار پول است که در آن بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری، جهت تامین مالی کوتاه مدت، به معاملات با یکدیگر می‌پردازند. انجام عملیات استقراض در این بازارها بر مبنای یک نرخ سودی انجام می‌شود که به آن «نرخ سود بین بانکی» می‌گویند. این بازار حداقل دو نقش حیاتی در نظام‌های مالی نوین ایفا می‌کند. اولین و مهمترین نقش آنها مداخله فعالانه و موثر بانک مرکزی در اجرای سیاست پولی از طریق راهبری نرخ‌های سود است. دوم، بازارهای بین بانکی کارآمد، نقدینگی را به شکل مطلوبی از مؤسسات مالی دارای مازاد و جوه به مؤسسات دارای کسری و جوه انتقال می‌دهند. در مجموع، توسعه و تعمیق بازار بین بانکی ریالی نتایج مطلوبی را در پی خواهد داشت که اهم آن عبارتند از: اجرای موثرتر سیاست‌های پولی و اعتباری، بهبود مدیریت نقدینگی بانک‌ها، کاهش اضافه برداشت آنها از بانک مرکزی، کاهش هزینه‌های تجهیز منابع برای بانک‌ها و امکان کاهش نرخ سود تسهیلات از این طریق و تقویت توان مالی بانک‌ها در جهت تامین مالی واحدهای تولیدی و سرمایه‌گذاری.

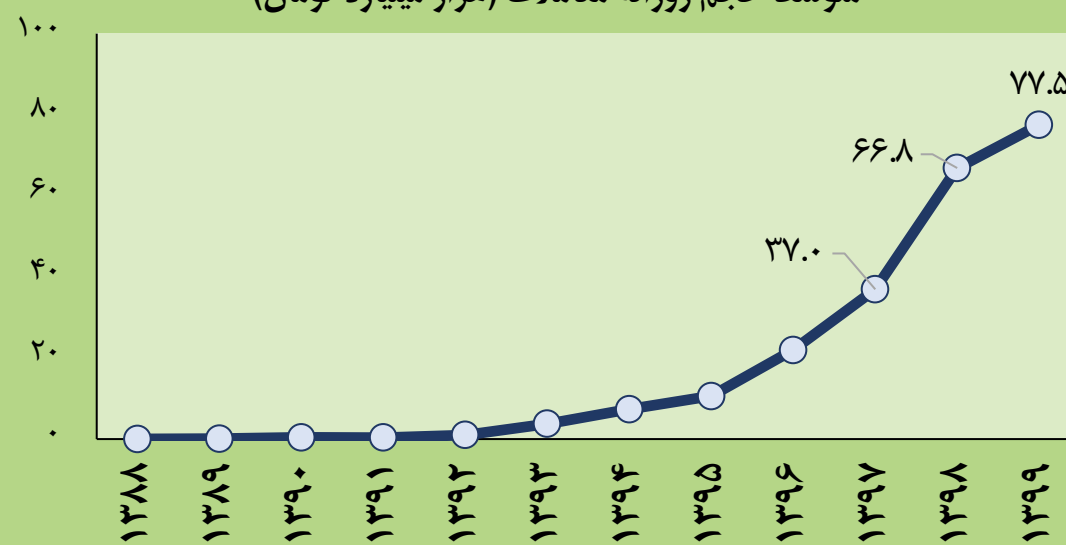
براساس آمارهای بانک مرکزی، به طور کلی به نظر می‌رسد سیاستگذار برای مدیریت نقدینگی بانک‌ها طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۹، بیش از قبل، از این ابزار استفاده کرده است. دلیل رشد حجم معاملات بازار بین بانکی این است که وقتی انتظارات تورمی بالا می‌رود و جذابیت سیستم بانکی نسبت به سایر بازارها برای سپرده‌گذار کاهش می‌یابد، تقاضا برای تبدیل شبه پول به پول افزایش می‌یابد، لذا نیاز بانک به نقدینگی کوتاه مدت بیشتر می‌شود. در سال ۱۳۹۹، به طور متوسط روزانه ۷۷.۵ هزار میلیارد تومان معاملات ریالی بین بانک‌ها انجام شده که نسبت به سال ۱۳۹۸ رشد ۱۶ درصدی را تجربه کرده است. پیش از این، در سال ۱۳۹۸ نسبت به ۱۳۹۷، حجم معاملات بین بانکی حدود ۸۱ درصد رشد داشت. آمارهای بانک مرکزی از میزان تسهیلات‌دهی بانک‌ها به یکدیگر نشان می‌دهد که بانک‌های مشمول اصل ۴۴ با حجم سپرده‌گذاری ۴۲ هزار میلیارد تومان بیشترین سهم را در معاملات بین بانکی داشته‌اند. بررسی آمار سپرده‌پذیری بانک‌ها نیز نشان می‌دهد بانک‌های خصوصی بیشترین سهم از استقراض در این بازار را داشته‌اند.

نرخ سود بین بانکی می‌باید براساس عرضه و تقاضا مشخص شود و تغییرات نرخ مزبور در صورت عدم دخالت دستوری، می‌تواند در افزایش و یا کاهش نرخ سود بانکی نیز موثر باشد. طبق آمارها، در سال ۱۳۹۹، نرخ سود بین بانکی در ادامه روند کاهشی خود از سال ۱۳۹۸، به ۱۷.۵ درصد رسید که نسبت به سال ۱۳۹۸ حدود ۱.۴ درصد افت داشت. از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۹، بیشترین نرخ سود بین بانکی مربوط به سال ۱۳۹۳ و معادل ۲۷ درصد است.

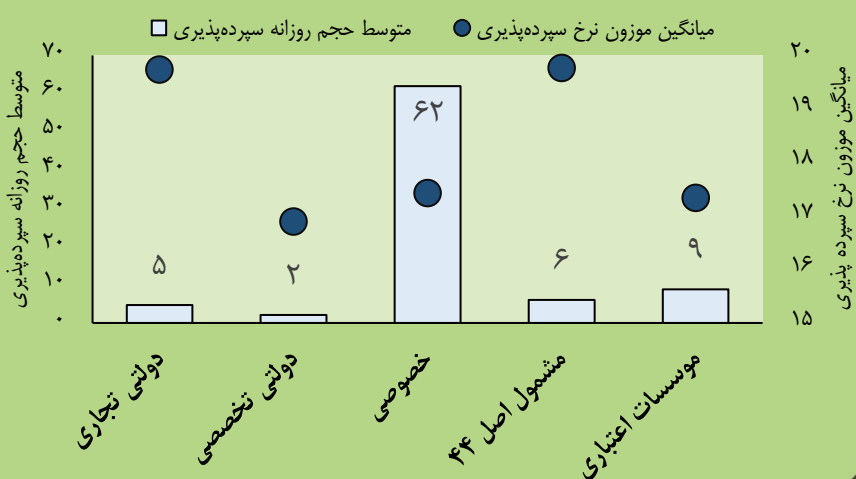
نرخ سود بین بانکی (درصد)

متوسط حجم روزانه معاملات (هزار میلیارد تومان)

عملکرد کلی بازار در سال ۱۳۹۹ به تفکیک بانک‌های سپرده‌پذیر (هزار میلیارد تومان، درصد)

عملکرد کلی بازار در سال ۱۳۹۹ به تفکیک بانک‌های سپرده‌گذار (هزار میلیارد تومان، درصد)

